Zijn we nog op tijd voor vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie?

Haio: BELLON Ilse , KUL
Promotor: GOEDHUYS Jo , KUL
Praktijkopleider: Proesmans Ann

Context: Een steeds meer gebruikt instrument voor behoud van levenskwaliteit bij veranderende omstandigheden in latere levensfasen is ?vroegtijdige zorgplanning? (VZP): als zorgverlener samen met de patiënt diens wensen en doelen omtrent huidige en toekomstige zorg leren kennen. De nadruk ligt expliciet op het vroegtijdige van deze planning opdat ze ook zou kunnen worden gerespecteerd wanneer de patiënt wilsonbekwaam wordt. De toepasbaarheid van vroegtijdige zorgplanning bij patiënten met dementie is dan ook niet vanzelfsprekend. De term ?vroegtijdig? is in dit geval niet meer echt van toepassing. Communicatie en beoordelen van wilsbekwaamheid kunnen moeilijk zijn.

Onderzoeksvraag: De centrale vraag in dit praktijkverbeterend onderzoek was of we nog op tijd zijn voor vroegtijdige zorgplanning bij patiënten met beginnende dementie. De concrete vragen waren of een gesprek over vroegtijdige zorgplanning bij deze patiënten nog mogelijk is, welke moeilijkheden moeten worden overwonnen en welke adviezen kunnen worden geformuleerd.

Methode: Er werden kwalitatieve onderzoeksmethoden gebruikt. Een zorgplanningsgesprek werd gehouden met patiënten van ??n huisartsenpraktijk waarbij de diagnose dementie reeds werd gesteld (Mini-Mental State Examination tussen 17 en 24). Het zorgplanningsgesprek werd uitgevoerd als een semi-gestructureerd interview. Het gesprek werd gevoerd in de aanwezigheid van minstens ??n familielid. Aansluitend werd aan patiënt en familie gevraagd hoe ze dit gesprek hadden ervaren.

Resultaten: Er werden 21 zorgplanningsgesprekken gevoerd. Het gesprek werd zowel door de patiënt zelf als door de aanwezige familieleden als nuttig ervaren. Praten over gezondheid en toekomst met patiënten met dementie vraagt tijd maar bleek over het algemeen goed mogelijk. Enkele familieleden gaven aan dat ze door het gesprek in positieve zin waren verrast over de mate waarin de patiënt zich nog kon uiten en hoe goed die zich al bij al nog voelde. Een gespreksmodel met enkele open vragen als leidraad is geschikt.

Conclusie: Patiënten met beginnende dementie kunnen actief en op een zinvolle manier deelnemen aan een zorgplanningsgesprek. Ze zijn voldoende in staat om over hun wensen te communiceren, en het is nooit te laat voor een gesprek. VZP vraagt kostbare tijd maar de resultaten zijn ook waardevol voor de huisartsenpraktijk. Key terms: vroegtijdige zorgplanning, dementie, gesprek